

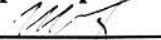
**ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»**

Факультет суспільних і прикладних наук

Кафедра журналістики, реклами та зв'язків з громадськістю

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з методичної роботи

 Ярослав ШТАНЬКО

“30” 09 2024 р.

ТЕОРІЯ КОМУНІКАЦІЙ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Галузь знань:	06 Журналістика
Спеціальність:	061 Журналістика
Освітньо-професійна (освітньо-наукова) програма:	“Реклама та зв'язки з громадськістю”
Освітній рівень:	перший (бакалаврський)
Статус дисципліни:	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання:	українська

**Івано-Франківськ
2024**

РОЗРОБНИК:

Ігор БАЛИНСЬКИЙ

ЗАТВЕРДЖЕНО:

на засіданні кафедри журналістики,
реклами та зв'язків з громадськістю
протокол № 11 від 27 травня 2024 р.
т. в. о. завідувача кафедри

Інна БАРВАРУК

УЗГОДЖЕНО:

Гарант ОПП

Христина КУХАРУК

СХВАЛЕНО:

на засіданні Науково-методичної ради, протокол № 1 від 30.08 2024 р.

e-mail	igor.balynskyi@ukd.edu.ua
Номер аудиторії чи кафедри	кафедра журналістики, реклами та зв'язків з громадськістю
Посилання на сайт	Ігор Балинський
Сторінка курсу в СДО	Теорія комунікацій

ВСТУП

Анотація навчальної дисципліни «Теорія комунікації»

Метою навчальної дисципліни є отримання студентами теоретичних знань, практичних умінь і навичок щодо сутності інформації, масової інформації, історії зародження становлення і розвитку комунікаційних і процесів, структури комунікаційного процесу, функцій комунікації, оволодіння навичками протистояння комунікаційного впливу, маніпулювання тощо.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Теорія комунікації» є формування професійних комунікативних компетентностей; розкриття характерних особливостей різних видів і типів комунікації; формування розуміння особливостей мовної та невербальної комунікації, її різновидів; вивчення прийомів і методів впливу на різні аудиторії.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен **знати**:

- історію розвитку комунікації, формування її теоретичних та критичних засад;
- особливості природи і структури комунікативного процесу;
- моделі комунікації;
- комунікативні стратегії;
- методи комунікативного аналізу;
- комунікативні дискурси;
- аспекти функціонування комунікації у контексті суспільств, культур і цивілізацій;
- засоби і методи впливу на маси.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен **вміти**:

- визначати кількість і якість інформації, оптимальний її обсяг для поширення;
- здійснювати аналіз процесу комунікації;
- робити зіставний аналіз теорій комунікації;
- використовувати технології та моделі для створення комунікативних дискурсів;
- коректно комунікувати зі своєю аудиторією;
- відстоювати свою професійну точку.

Компетентності та результати навчання, яких набувають здобувачі освіти внаслідок вивчення навчальної дисципліни (шифри

та зміст компетентностей та програмних результатів навчання вказано відповідно до ОПП “Реклама та зв’язки з громадськістю” (2024/2025).

Шифр та назва компетентності	Шифр та назва програмних результатів навчання
<p>ІК. Здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі соціальних комунікацій, що передбачає застосування положень і методів соціально-комунікаційних та інших наук і характеризується невизначеністю умов.</p>	<p>ПРН9. Оцінювати діяльність колег як носіїв прав і обов’язків членів суспільства, представників громадянського суспільства.</p>
<p>ЗК3. Здатність бути критичним і самокритичним.</p>	<p>ПРН10. Оцінювати діяльність колег з точки зору зберігання та примноження суспільних і культурних цінностей і досягнень.</p>
<p>ЗК4. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p>	<p>ПРН13. Передбачати реакцію аудиторії на інформаційний продукт чи на інформаційні акції, зважаючи на положення й методи соціально-комунікаційних наук.</p>
<p>ЗК7. Здатність працювати в команді.</p>	<p>ПРН16. Планувати свою роботу та роботу колег, спрямовану як на генерування інформаційного контенту, так і створення медіапродукту, а також його промоцію.</p>
<p>ФК1. Здатність застосовувати знання зі сфери соціальних комунікацій у своїй професійній діяльності.</p>	<p>ПРН18. Використовувати необхідні знання й технології для виходу з кризових комунікаційних ситуацій на засадах толерантності, діалогу й співробітництва.</p>

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс	2		
Семестр	4		
Кількість кредитів ЄКТС	3		
Аудиторні навчальні заняття		денна форма	заочна форма
	Лекції	22 (в годинах)	4 (в годинах)
	семінари, практичні	20 (в годинах)	4 (в годинах)
Самостійна робота		48 (в годинах)	82 (в годинах)
Форма підсумкового контролю	екзамен		

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни¹:

Пререквізити	Постреквізити
Політичні комунікації	-
Сторителінг	-
Креативні індустрії	-
Медіасистема України	-
Цифрові комунікації	-

¹ тільки для обов'язкових дисциплін

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Перелік тем лекційного матеріалу

Тема 1. Вступ до теорії комунікації (4 год)

Поняття комунікації, елементи та функції. Сучасні комунікативні технології та інструменти.

Самостійне вивчення: Проаналізувати нові комунікативні технології на основі дослідження Георгія Почепцова «Від покемонів до гібридних війн: нові комунікативні технології XXI століття».

Тема 2. Основні підходи до теорії комунікації (4 год)

Витоки теорії комунікації. Сучасні теорії комунікації. Функції комунікації. Методи комунікації.

Самостійне вивчення: Підготувати аналіз методів комунікації, які використовує президент США Дональд Трамп щодо російсько-української війни.

Тема 3. Моделі комунікації (4 год)

Процес комунікації. Структурні та семіотичні моделі комунікації.

Самостійне вивчення: Підготувати семіотично-комунікативний аналіз одного з плакатів Нікіти Тітова про російсько-українську війну.

Тема 4. Комунікативні бар'єри і стратегії (4 год)

Поняття «комунікативні бар'єри». Множинність класифікацій комунікативних бар'єрів. Технології подолання бар'єрів комунікації. Цензура як бар'єр комунікації. Комунікативні стратегії і комунікативні технології.

Самостійне вивчення: Проаналізувати комунікативні бар'єри української влади в процесі комунікації війни з українським суспільством (мобілізація, ситуація на фронті, стратегії завершення війни).

Тема 5. Види комунікації (4 год)

Вербальна комунікація. Невербальна комунікація. Паравербальна комунікація.

Самостійне вивчення: Проаналізувати, які інструменти невербальної комунікації з аудиторією використовує міський голова Івано-Франківська Руслан Марцінків.

Тема 6. Прикладні комунікації (4 год)

Кризові комунікації. Стратегічні комунікації. Міжнародні комунікації. Політичні комунікації. Релігійні комунікації.

Самостійне вивчення: Виокремити ключові меседжі, які використовує українська влада в процесі інтеграції України до Європейського Союзу.

Тема 7. Рівні комунікацій (4 год)

Типологія комунікацій за рівнями. Характеристика міжособистісних і групових комунікацій. Публічні комунікації в сучасному суспільстві. Поняття, особливості масової комунікації. Організаційні комунікації.

Самостійне вивчення: Визначити головні особливості масових комунікацій на основі дослідження Сергія Квіта «Масові комунікації».

Зміст практичних занять

Тема 1. Комунікативний акт (4 год)

Основні комунікативні закони. Комунікативна поведінка. Основні елементи процесу комунікації. Функції комунікації. Основні види комунікації. Моделі комунікації.

Самостійна робота: проаналізувати моделі комунікації, які найчастіше використовуються українською владою в публічному просторі.

Тема 2. Конфлікт в комунікації (4 год)

Конфлікт та методи його вирішення. Пошуки консенсусу. Стили поведінки при розв'язанні конфліктів. Успішна комунікація.

Самостійна робота: визначити ефективні інструменти вирішення комунікативного конфлікту.

Тема 3. Культура спілкування (4 год)

Техніка мовленнєвої комунікації. Міжкультурна комунікація. Вплив національних, історичних та культурних чинників на спілкування. Невербальні засоби спілкування.

Самостійна робота: визначити ефективні невербальні інструменти комунікації.

Тема 4. Виступ перед аудиторією (4 год)

Вибір теми. Складання плану. Процес збирання матеріалу. Структура виступу. Чинники успіху.

Самостійна робота: підготувати виступ перед аудиторією на запропоновану тему.

Тема 5. Комунікаційні проблеми (4 год)

Ознаки і причини неуспішної комунікації. Комунікативний саботаж. Типологія комунікативних невдач. Правила спілкування.

Самостійна робота: проаналізувати правила спілкування з аудиторією на прикладі однієї із запропонованих публічних осіб (С.Джобс, Д.Роулінг, Б.Обама, А.Меркель, Д.Мелоні).

Зміст самостійної роботи здобувачів

Розподіл годин, виділених на вивчення дисципліни:

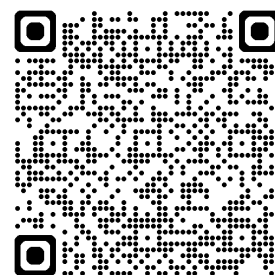
Найменування видів робіт	Розподіл годин за формами навчання	
	денна	заочна
Самостійна робота, год, у т.ч.:	48	82
Опрацювання матеріалу, викладеного на лекціях	10	12
Підготовка до практичних занять та контрольних заходів	10	20
Підготовка звітів з практичних робіт	10	10
Підготовка до поточного контролю	8	10
Опрацювання матеріалу, винесеного на самостійне вивчення	10	30

ПОЛІТИКА КУРСУ

Коротко, з покликанням на відповідну нормативну базу УКД, висвітлити питання.²

1) щодо системи поточного і підсумкового контролю

Організація поточного та підсумкового семестрового контролю знань студентів, проведення практик та атестації, переведення показників академічної успішності за 100-бальною шкалою в систему оцінок за національною шкалою здійснюється згідно з “Положенням про систему поточного і підсумкового

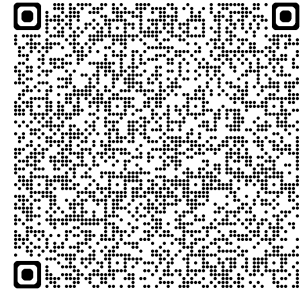

² зміст пунктів може редагуватись з огляду на особливості курсу

контролю, оцінювання знань та визначення рейтингу здобувачів освіти”.
Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

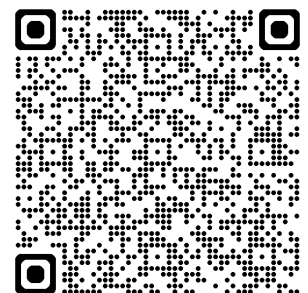
2) щодо оскарження результатів контрольних заходів

Здобувачі вищої освіти мають право на оскарження оцінки з дисципліни отриманої під час контрольних заходів. Апеляція здійснюється відповідно до «Положення про політику та врегулювання конфліктних ситуацій». Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

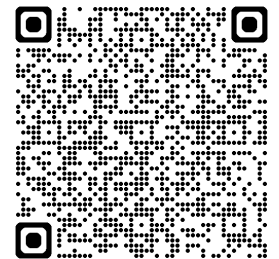
3) щодо відпрацювання пропущених занять

Згідно “Положення про організацію освітнього процесу” здобувач допускається до семестрового контролю з конкретної навчальної дисципліни (семестрового екзамену, диференційованого заліку), якщо він виконав усі види робіт, передбачені на семестр навчальним планом та силабусом/робочою програмою навчальної дисципліни, підтвердив опанування на мінімальному рівні результатів навчання (отримав ≥ 35 бали), відпрацював визначені індивідуальним навчальним планом всі лекційні, практичні, семінарські та лабораторні заняття, на яких він був відсутній. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

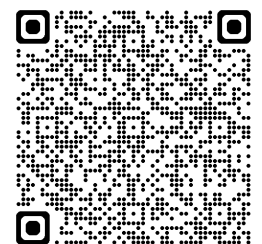
4) щодо дотримання академічної доброчесності

“Положення про академічну доброчесність” закріплює моральні принципи, норми та правила етичної поведінки, позитивного, сприятливого, доброчесного освітнього і наукового середовища, професійної діяльності та професійного спілкування спільноти Університету, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

5) щодо використання штучного інтелекту

“Положення про академічну доброчесність” визначає політику щодо використання технічних засобів на основі штучного інтелекту в освітньому процесі. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).³ “Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації та фальсифікації академічних творів” містить рекомендації щодо використання в

³ визначається політика використання ІІІ в навчальній дисципліні - дозволене/заборонене, правила використання

академічних текстах генераторів на основі штучного інтелекту. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

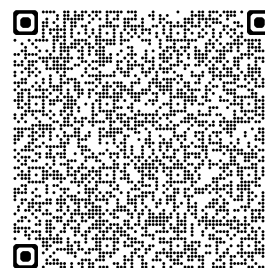
6) щодо використання технічних засобів в аудиторії та правила комунікації

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). На гаджетах повинен бути активований режим «без звуку» до початку заняття. Під час занять заборонено надсилання текстових повідомлень, прослуховування музики, перевірка електронної пошти, соціальних мереж тощо, окрім виробничої необхідності. Під час виконання заходів контролю використання гаджетів заборонено (за винятком, коли це передбачено умовами його проведення). У разі порушення цієї заборони результат анулюється без права перескладання.

Комунікація відбувається через електронну пошту і сторінку дисципліни в Moodle.

7) щодо зарахування результатів навчання, здобутих шляхом формальної/інформальної освіти

Процедури визнання результатів навчання, здобутих шляхом формальної/інформальної освіти визначаються «Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та / або інформальної освіти». Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).⁴

Під час вивчення навчальної дисципліни «Теорія комунікацій» студентам надається можливість перерахування неформальної освіти. До прикладу, із запропонованого переліку можна пройти сертифіковані (безкоштовні) курси на освітніх платформах, відтак сертифікат, який отримали під час навчання, – є підтвердженням засвоєння студентом окремих тем, що включені у зміст дисципліни.

№ п/п	Перелік сертифікованих (безкоштовних) онлайн-курсів	Перелік тем, які можуть бути перераховані (за умови наявності сертифіката на ім'я та прізвище студента/студентки)
1.	<u>Very Verified: онлайн-курс з медіаграмотності</u>	● “Прикладні комунікації”
2.	<u>Інформаційна гігієна. Як розпізнати брехню в соцмережах, в інтернеті та на телебаченні</u>	● “Комунікативні бар’єри і стратегії”

⁴ визначається перелік електронних та інших ресурсів та умови перерахування

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При вивченні дисципліни застосовується комплекс методів для організації навчання студентів з метою розвитку їх логічного та абстрактного мислення, творчих здібностей, підвищення мотивації до навчання та формування особистості майбутнього фахівця.

Програмний результат навчання⁵	<u>Метод навчання</u>	<u>Метод оцінювання</u>
ПРН9. Оцінювати діяльність колег як носіїв прав і обов'язків членів суспільства, представників громадянського суспільства.	бесіда бесіда-діалог творчий	усний контроль
ПРН10. Оцінювати діяльність колег з точки зору зберігання та примноження суспільних і культурних цінностей і досягнень.	бесіда мозковий штурм	поточний контроль
ПРН13. Передбачати реакцію аудиторії на інформаційний продукт чи на інформаційні акції, зважаючи на положення й методи соціально-комунікаційних наук.	бесіда мозковий штурм	самооцінювання
ПРН16. Планувати свою роботу та роботу колег, спрямовану як на генерування інформаційного контенту, так і створення медіапродукту, а також його промоцію.	комп'ютерні і мультимедійні методи творчий	програмований контроль
ПРН18. Використовувати необхідні знання й технології для виходу з кризових	комп'ютерні і мультимедійні методи творчий	самооцінювання програмований контроль

⁵ для вибіркового навчальних дисциплін вказується результат навчання

комунікаційний ситуацій на засадах толерантності, діалогу й співробітництва.		
--	--	--

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Вид	Зміст	% від загальної оцінки	Бал	
			min	max
Поточні контрольні заходи	всього	60	35	60
Підсумкові контрольні заходи	екзамен	40	24	40
Всього:	-	100	60	100

Процедура проведення контрольних заходів, а саме поточного контролю знань протягом семестру та підсумкового семестрового контролю, регулюється «Положенням про систему поточного та підсумкового контролю оцінювання знань та визначення рейтингу студентів».

Фіксація **поточного** контролю здійснюється в “Електронному журналі обліку успішності академічної групи” на підставі чотирибальної шкали – “2”; “3”; “4”; “5”. У разі відсутності студента на занятті виставляється “н”. За результатами поточного контролю у Журналі, автоматично визначається підсумкова оцінка, здійснюється підрахунок пропущених занять.

Критерії оцінювання:

«незадовільно»	володіє навчальним матеріалом на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів, елементів, об’єктів, що позначаються окремими словами чи реченнями; володіє матеріалом на елементарному рівні засвоєння, викладає його уривчастими реченнями, виявляє здатність висловити думку на елементарному рівні; володіє матеріалом на рівні окремих
-----------------------	--

	фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу;
«задовільно»	володіє матеріалом на початковому рівні, значну частину матеріалу відтворює на репродуктивному рівні; володіє матеріалом на рівні, вищому за початковий, здатний за допомогою викладача логічно відтворити значну його частину; може відтворити значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, порівнювати та робити висновки, виправляти допущені помилки;
«добре»	здатний застосовувати вивчений матеріал на рівні стандартних ситуацій, частково контролювати власні навчальні дії, наводити окремі власні приклади на підтвердження певних тверджень: вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність, виправляти помилки і добирати аргументи на підтвердження певних думок під керівництвом викладача; вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, та вміє застосовувати його на практиці; вільно розв'язує задачі в стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;
«відмінно»	виявляє початкові творчі здібності, самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, оцінює окремі нові факти, явища, ідеї; знаходить джерела інформації та самостійно використовує їх відповідно до цілей, поставлених викладачем; вільно висловлює власні думки і відчуття, визначає програму особистої пізнавальної діяльності, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особисту позицію щодо них; без допомоги викладача знаходить джерела інформації і використовує одержані відомості відповідно до мети та завдань власної пізнавальної діяльності; використовує набуті знання і вміння в нестандартних ситуаціях; виявляє особливі творчі здібності, самостійно розвиває власні обдарування і нахили, вміє самостійно здобувати знання.

Усі пропущені заняття, а також негативні оцінки студенти зобов'язані відпрацювати впродовж трьох наступних тижнів. У випадку недотримання цієї норми, замість “н” в журналі буде виставлено “0” (нуль балів), без

права перездачі. Відпрацьоване лекційне заняття в електронному журналі позначається літерою «в».⁶

До підсумкового контролю допускаються студенти які за результатами поточного контролю отримали не менше 35 балів. Усі студенти, що отримали 34 балів і менше, не допускаються до складання підсумкового контролю і на підставі укладання додаткового договору, здійснюють повторне вивчення дисципліни впродовж наступного навчального семестру. За результатами підсумкового контролю (диференційований залік/екзамен) студент може отримати 40 балів. Студенти, які під час підсумкового контролю отримали 24 бали і менше, вважаються такими, що не здали екзамен/диференційований залік і повинні йти на перездачу.

Загальна семестрова оцінка з дисципліни, яка виставляється в екзаменаційних відомостях оцінюється в балах (згідно з **Шкалою оцінювання знань за ЄКТС**) і є сумою балів отриманих під час поточного та підсумкового контролю.

Шкала оцінювання знань за ЄКТС:

Оцінка за національною шкалою	Рівень досягнень, %	Шкала ECTS
Національна диференційована шкала		
Відмінно	90 – 100	A
Добре	83 – 89	B
	75 – 82	C
Задовільно	67 – 74	D
	60 – 66	E
Незадовільно	35 – 59	FX
	0 – 34	F
Національна недиференційована шкала		
Зараховано	60 – 100	-
Не зараховано	0 – 59	-

⁶ можна вказати теми чи завдання, які є обов'язковими до виконання, а також особисті підходи до оцінювання рівня знань здобувачів під час аудиторної роботи

Студенти, які не з'явилися на екзамені без поважних причин, вважаються такими, що одержали незадовільну оцінку.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ⁷

Основна література

1. Георгій Почепцов. Від покемонів до гібридних війн: нові комунікативні технології ХХІ століття. – Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2017.
2. Сергій Квіт. Масові комунікації. – Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2018.
3. Володимир Різун. Теорія масової комунікації : підручник. – «Просвіта», 2018.
4. Мануель Кастельс. Інтернет-галактика. Міркування щодо Інтернету, бізнесу і суспільства. – Ваклер, 2004.
5. Томас Л. Фрідман. Плаский світ. – Харків, 2018.
6. Тімоті Снайдер. Про свободу. – Човен, 2024.
7. Галлін Д., Манчіні П. Сучасні медіасистеми : три моделі відносин ЗМІ та політики. – Наука, 2008.
8. Мандіп Рай. Компас цінностей. – Yakaboo Publishing, 2021.
9. Маклюєн М. Галактика Гутенберга. - К. : Лабораторія, 2024.
10. Олександр Холод. Комунікаційні технології. – Центр навчальної літератури, 2019.
11. Аманда Коулман. Стратегії кризових комунікацій. – Фабула, 2021.
12. Мауро Коццоліно. Невербальна комунікація. – Гуманітарний центр, 2018.

⁷ обов'язково: враховувати вимоги [ДСТУ 8302:2015](#) (відповідно до [Наказу № 65 від 4.03.2016](#)), [рекомендації](#) Національного агентства з забезпечення якості вищої освіти, використовувати літературу за останні 5-7 років, наводити власні публікації за змістом навчальної дисципліни.